

Kjeldstælle "Hjemmestyrkerne"

104228

landsmenn med forsyninger, utstyr og annet uten at britene ga dem det nødvendige til å sende hjem.

Hambro foreslo så at det skulle opprettes en Anglo-Norwegian Joint Committee⁴² i London og denne komité skulle stå i direkte forbindelse med Rådet i Militærorganisasjonen i Norge. Denne komité skulle også stå i direkte forbindelse med ledelsen for de enkelte distrikt i Norge. Det skulle skje ved at komiteen sendte to mann med radiosender til hvert distrikt. Rådet i Militærorganisasjonen burde derimot mest mulig innskrenke sin forbindelse med distriktsorganisasjonene og skulle unngå direkte forbindelse med disses ledere.

SOE gjorde så rede for de retningslinjer man burde følge for den militære motstand i Norge. Disse var i alt vesentlig de samme som SOE tidligere hadde trukket opp i sin «Norwegian Policy» av 11. desember 1940 og i sitt svardirektiv av 17. juli 1941. SOE kom også inn på et ømtålig punkt, forbindelsen fra London til Stockholm og videre til Oslo og omvendt. SOE pekte på at den hadde sin egen telegrafforbindelse med Stockholm og med eget hemmelig chiffer. SOE ba om at alle henvendelser fra norske myndigheter til London til Militærorganisasjonen i Oslo måtte gå over SOE's forbindelse med Den britiske legasjon i Stockholm. Den ba av sikkerhetsgrunner om at slike henvendelser ikke ble sendt fra Den norske legasjon i London til Den norske legasjon i Stockholm. SOE ville også foreslå at den nye komité skulle opprette et organ som kunne hindre «overlapping and duplication» i Stockholm. Dette var myntet på det spente forhold mellom SOE ved Den britiske legasjon og Militærkontoret, IV. avdeling, ved Den norske legasjon i Stockholm.⁴³ SOE pekte til slutt på at Shetlandsbasen burde utvides og at rekrutteringen til Norwegian Independent Company No. 1 burde økes. Dersom forsvarsministeren så ønsket, ville SOE ikke reise noen innvendinger mot at medlemmene av dette kompani ble betraktet som tilhørende den norske hær. Forutsetningen måtte imidlertid være at de bare skulle brukes til de spesialoppgaver SOE hadde utdannet dem for. De skulle ikke kunne brukes til alminnelige militæroperasjoner med den norske hær. De skulle selvsagt være underkastet norsk militær lovgivning og norske militære disiplinærbestemmelser. Men de var og burde fortsatt bli betalt av den britiske regjering.

Forsvarsministeren takket i sitt svar for den forståelse som SOE viste for de norske ønsker.⁴⁴ Han understreket at det var nødvendig med et godt norsk/britisk samarbeid. Det var på den annen side maktpåliggende for den norske regjering at den til enhver tid var underrettet om den

virksom
for Regj
lerende
front og
melige,
fordi de
arbeide
norske
landsme
svarsmin
delse me
gjensidig
og nord

Før å
den till
sist i d
gjorde
ikke mi
dem sor
oppbrak
(Kompa
Der var
kalles «
of the
«ended

Den
borg fr
Torp og
inn på
gikk la
mellom
vite hve
at flere
i konku
hevet s
brukt.
Folk fir
å lete o
nen sei

virksomhet som man fra Storbritannia drev i Norge. Det var nødvendig for Regjeringen å vite hva som foregikk for i tilfelle å kunne gripe regulerende inn av hensyn til det gode forhold mellom den norske hjemmefront og den norske utefront. De nordmenn som gikk inn for det hemmelige, militære motstandsarbeid i Norge, gjorde dette først og fremst fordi de var nordmenn og ønsket å tjene Norges sak. De måtte derfor arbeide i den sikre overbevisning at det de gjorde var godkjent av de norske myndigheter i London. Den norske regjering måtte overfor sine landsmenn hjemme og ute ta ansvaret for det som skjedde i Norge. Forsvarsministeren siktet her til tidligere kritikk av Regjeringen i forbindelse med raids og sabotasje. Han sluttet med å si at gjensidig tillit og gjensidig orientering nå måtte gjennomføres i samarbeid mellom briter og nordmenn om den militære motstand i Norge.

Før året var omme ble imidlertid denne tilnærmelsen forstyrret av den tillitskrisen som raidene mot Måløy/Vågsøy og Lofoten fremkalte sist i desember. Da «Operation Anklet» dro bort igjen fra Lofoten, gjorde dette et forstemmende inntrykk på nordmenn hjemme og ute og ikke minst på dem som var med på ekspedisjonen.⁴⁵ Skuffelsen blant dem som ble igjen i Lofoten var stor.⁴⁶ Motstandslederne i Norge var oppbrakt. Misnøyen innen Norwegian Independent Company No. 1 (Kompani Linge) var tydelig.⁴⁷ I Shetlandsbasen var der stor uro.⁴⁸ Der var bitterhet i norske regjeringsskretser i London.⁴⁹ I en rapport kalles «Operation Anklet» betegnende nok «a milestone in the history of the SOE, Norwegian Section». Det heter samme sted at året 1941 «ended on a sad note».

Den 14. januar 1942 møttes Sir Charles Hambro og Harry N. Sporgborg fra SOE og utenriksminister Trygve Lie, forsvarsminister Oskar Torp og sekretær Thore Boye i Forsvarsdepartementet.⁵⁰ Herrene kom inn på raidene på norskekysten. Utenriksministeren pekte på at disse gikk langt utenfor den ramme som var trukket opp i en konferanse mellom ham og Hambro 15. desember 1941. Utenriksministeren ville vite hvem som hadde ansvaret for raidet mot Lofoten. Det forekom ham at flere britiske organisasjoner arbeidet uavhengig av hverandre og dels i konkurranse. Ingen ville ta ansvaret for feil som ble gjort. Han fremhevet sterkt det forkastelige i den fremgangsmåten «Anklet» hadde brukt. Den lokale befolkning tar imot de allierte tropper med jubel. Folk finner frem våpen og ammunisjon fra skjulte lagre. De bistår med å lete opp tyskere. Så får de plutselig beskjed om at nå skal ekspedisjonen seile igjen, for øvrig uten at noe er utrettet. De som i tillit til

ekspedisjonens ledere åpenlyst har kompromittert seg i tyskernes øyne har derved intet valg. De må reise fra hjem og familie.

En slik fremferd kunne ikke resultere i annet enn at hjemmefronten ble svekket og skeptisk, sa utenriksministeren. Dertil kom tyskernes reaksjoner og represalier, blant annet ved fengsling av norske offiserer. Han hadde fått en rekke henvendelser i anledning raidene. Hva Måløy-toktet angikk kunne han henvise til at det var ønskelig å undersøke styrken av de tyske besettestropper. Om besøket i Lofoten kunne han imidlertid ikke svare annet enn at den norske regjering måtte fralegge seg alt ansvar. Regjeringen var ikke engang varslet på forhånd.⁵¹

Hambro og Sporborg la ikke skjul på at «Anklet» var blitt en fiasko. Det var imidlertid ikke SOE's skyld. Den opprinnelige plan, som også var forelagt statsrådene Trygve Lie og Oscar Torp, gikk ut på en mindre operasjon innenfor rammen av avtalen. Det skulle til Lofoten sendes noen fiskeskøyter fra Shetland. Disse skulle med enkle midler (noen spesielle miner) skape vanskeligheter for skipsfarten og så trekke seg tilbake til Shetland, når det ble for hett for dem. Denne planen holdt seg også innenfor rammen av avtalen med Trygve Lie av 15. desember 1941. Vedkommende ansvarlige myndigheter hadde imidlertid gitt den et meget større omfang på helt andre premisser.

I begynnelsen av 1942 kulminerte raidene.⁵² Perioden med combined operations ebbet ut i løpet av året. SOE kunne fra årsskiftet 1941/42 konsentrere seg om «long-term»-programmet i sin «Norwegian Policy» av 11. desember 1940. Det vil si at SOE i distriktene i Norge ville bygge opp separate, militære motstandsorganisasjoner ledet av SOE alene. Disse skulle gjøres klare til væpnet innsats under en kommende alliert invasjon. De allierte regnet med muligheten av invasjon i Norge våren 1942. Skulle SOE drive sitt arbeid effektivt, kunne SOE i alle fall ikke stå i motsetningsforhold til de norske myndigheter. De kraftige tyske tiltak mot all motstand i Norge etter raidene gjorde det klart at en norsk-britisk innbyrdesstrid måtte overvinnes. På høyeste hold innså man at en samling av kreftene var nødvendig.

I en o
Reichsfül
tre hove
Geheime
sammenf
hauptam
heitspoliz

Dette
Gestapo
betegnelse
gebiete»,
brechens
utlandet.
hjertet, v
hånd, K

I de
svarende
som Sip
hadde un
fehlshabe
øvrig ble
Aussendi
områdene
hauptam

I et o
Landet l
for alt t
Befehlsh
polizei u
heitspoli
mandeur
dene via
sicherhei

Av de
også det